

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

June/July-2022 [OLD COURSE]

SANSKRIT : P4 PANCHTANTRA-MITRABHED (ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો: (૦૮)
૧. एवं श्रुत्वा राजा चिन्तितवान्- “यन्मया जन्मान्तरदपि पुरीषोत्सर्गं कुर्वती कडापि विभटिका न भडिजता। तद्यथाङ्गं व्यतिकरोडसंभाव्योममानेन मूढेन व्याहतः, तथा दन्तिलस्पाडपीति निश्चयः। तन्मया न युक्तं कृतं यत्स वराक” संभानेन वियोजितः। न तादुकयुरूषाणामेवविधं चेष्टितं संभाव्यते। तदभावेन राजकृत्यानि पौरकृत्यानि च सर्वाणि शिथिलतां ब्रहन्ति। एवमेनकथा विमृश्य इन्तित्वं समाहुय निजाङ्ग वस्त्राभरणादिभिः संयोज्य स्वाङ्धिकारे नियोजयाभासा।
 ૨. कस्मिश्चिद्धने मासुरको नाम सिंहः प्रतिवसति स्म। अथासौ वीर्यातिरेकान्नित्यमेवानेकान्मृगशशकादी नयापादपत्रोपरराम्। अथान्येघुस्तद्वनजाः सर्वे सारङ्गवराहमहिपशशकाडयो मिलित्वा तन्मयुयेत्य प्रोचुः- स्वामिन् किमनेने सकलमृगवधेन नित्यमेव, यतस्तवैकेनापि मृगेण तृप्तिर्भवति तत्क्षिपतामस्माभिः सह समयधर्मः। अध प्रभृति तवात्रोपविष्टस्य जातिरुमेण प्रतिदिनमेको मृगा भक्षणार्थं समेष्यति। एवं कृते तव तावत्प्राणपात्रा क्रमेशं विनापि भविष्यति, अस्माकं च पुनः सर्वोच्छेदनं न स्यात्।
 ૩. कश्चिद् गोमायुर्नाम शृगालः क्षुत्क्षामकण्ठः इतस्ततः परिभ्रमन् वने सैन्यद्वयसंग्रामभूमिमपश्यत्। तस्या च दुन्युभेः पतितस्य वायुवशाखल्लीशाखाग्रेहैन्यमानस्य शब्दमशृणोत्। शुभितद्वयश्चिन्तयामास अहो, विनष्टोऽस्मि। तद्यावन्नास्य प्रोच्चरितशब्दस्य दृष्टिगोचरे गच्छामि, तावदन्यतो ब्रजामि। अथवा नैतधुज्यते सहसैव।
भये वा यदि वा हर्षे सम्प्राप्ते यो विमर्शयेत्।
कृत्यं न कुरुते वेमाप्न स सन्तापमाप्नुयात्॥११८॥
- પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભસહિત સમજાવો. (૦૬)
૧. अतोऽटं ब्रवीमि-यस्य बुद्धिर्बलं तस्य ` इति।
 ૨. नृपतिजनपदानां दुर्लभः कार्यकर्ता।
 ૩. सर्वेषां जातये वश्यो दुर्गहीनस्तथा नृपः।
 ૪. स्वभावो नोपदेशेनं शक्यते कर्तुमन्यथा।
- પ્રશ્ન-૨ ભારતીય કથાસાહિત્યમાં પંડિત વિષ્ણુશર્માના પ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ પંચતંત્રનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો.
- પ્રશ્ન-૩ પંચતંત્રકારની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણીકથાની ઉપાદેયતા જણાવો.
- પ્રશ્ન-૪ પંડિત વિષ્ણુ શાર્માનું જીવન વિષયક માહિતી આપો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
૧. चण्डखशृगालकथा।
 ૨. પંચતંત્ર-મિત્રભેદનું શીર્ષક।
 ૩. गोमायु-शृगालकथा।
 ૪. वायसडम्यती-कृष्णसर्पकथा।
